

**В.В. Крилова, канд. екон. наук,
Національний банк України;
А.О. Крилова, ОВ “Ернст енд Янг”, м. Київ**

ВИЗНАЧЕННЯ РОЛІ ЦЕНТРАЛЬНОГО БАНКУ В СИСТЕМІ РЕГУЛЮВАННЯ ТА НАГЛЯДУ ЗА ФІНАНСОВИМ СЕКТОРОМ

Нагляд та регулювання фінансового сектора є одними з основних умов і факторів забезпечення фінансової стабільності країни. У більшості країн світу за фінансову стабільність відповідає центральний банк, тому питання щодо ролі Національного банку в системі фінансового регулювання задля забезпечення стабільності фінансової системи є актуальними для України.

Центральному банку завжди відводиться роль для підтримання системної стабільності банків, навіть якщо він не бере участі у пруденційному нагляді за банками. Тому між регуляторами фінансового сектора та центральним банком повинна бути тісна співпраця. Її встановлення та забезпечення є одним з пріоритетів реформування структури органів регулювання і нагляду за фінансовим сектором. Жодний орган регулювання та нагляду за фінансовим сектором не може та не повинен бути повністю незалежним від центрального банку.

Разом з тим глобальна фінансова криза виявила слабкі місця фінансового регулювання та нагляду. Якщо раніше основна увага регуляторів приділялась платоспроможності та стійкості окремих фінансових установ, то криза довела необхідність системної роботи у фінансовому секторі, тобто належного регулювання та нагляду за фінансовим сектором у цілому. За цих умов центральним банкам слід перейти від існуючого мікропруденційного до макропруденційного нагляду. Макропруденційний нагляд повинен зосередитись на системній стабільності фінансового сектора, а не на запобіганні проблемам в окремих фінансових установах. Такий підхід особливу увагу приділяє системним фінансовим установам і взаємозв'язкам у фінансовому секторі. Пояснюється це тим, що ризик системної стабільності залежить від колективної поведінки учасників фінансового сектора, внаслідок чого ризики фінансової системи набувають для регулятора зовнішнього (ендогенного) характеру. Слід зазначити, що макропруденційний нагляд не зводиться до узагальнення ризиків окремих учасників фінансових ринків. Його головний інструмент полягає в системній оцінці моніторингу

показників стійкості фінансового сектора. Таким чином, реформа фінансового регулювання та нагляду повинна доповнити існуючий мікропруденційний нагляд заходами макропруденційного характеру з метою підвищення ефективності фінансового регулювання.

Питання, чи є орган регулювання та нагляду офіційно у межах або поза межами центрального банку, є, по суті, другорядним. Жоден орган регулювання та нагляду за фінансовим сектором не може та не повинен бути повністю незалежним від центрального банку. Завжди буде існувати нагальна потреба в механізмах ефективної координації центрального банку, органу або органів регулювання та нагляду та Міністерством фінансів. Центральні банки все більше фокусують увагу на макропруденційному нагляді. Захист фінансової стабільності є основною функцією сучасного центрального банку, незважаючи на те, що він може не відповідати за регулювання та нагляд банками та іншими фінансовими установами.